

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Οι απαραίτητες συνθήκες που πρέπει να ισχύουν, προκειμένου οι άνθρωποι να βιώσουν όσο γίνεται πιο ευχάριστα τα γηρατειά:

- Να είναι απαλλαγμένοι από τις καθημερινές έννοιες και τον βιοπορισμό.
- Να μην είναι επιβαρυνμένοι με προβλήματα αυτοεκτίμησης και κοινωνικές έγνοιες.
- Να επικεντρώνονται σε αυτό που συμβαίνει την παρούσα στιγμή.
- Να έχουν έναν βαθμό αναγνώρισης των θετικών συναισθημάτων που νιώθουν.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Αιτιολόγηση: Αιτιολογεί τη θεματική πρόταση ότι «[...] μπορεί να απολαμβάνει αποτελεσματικά τις θετικές εμπειρίες.» με την παράθεση της αιτίας, ότι δηλαδή είναι «Απαλλαγμένοι από τις καθημερινές έννοιες και τον βιοπορισμό έχουν όλες τις προοπτικές να ενεργοποιήσουν τη διαδικασία του «απολαμβάνει».

Διάρθρωση: διαιρεί τις προϋποθέσεις για την απόλαυση της ζωής σε τρεις: «Τρεις είναι οι απαραίτητες προϋποθέσεις, για να μπορέσει κανείς να απολαύσει τις μικρές χαρές της ζωής.» και τις απαριθμεί: «Πρώτον, να μην είναι επιβαρυνμένος με προβλήματα αυτοεκτίμησης και κοινωνικές έγνοιες. Δεύτερον, να επικεντρώνεται σε αυτό που συμβαίνει την παρούσα στιγμή. Τρίτον, να έχει έναν βαθμό αναγνώρισης των θετικών συναισθημάτων που νιώθει.»

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Η πρόθεση του συγγραφέα: να προτρέψει τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας να διατηρούν πνευματική διαύγεια, για να διανύσουν αυτή την ηλικία όσο γίνεται ανώδυνα.

Δύο γλωσσικές επιλογές: 1. Με το ρήμα «Προσπαθήστε» σε προστακτική φαίνεται η προτρεπτική διάθεση του συγγραφέα. 2. Με τη χρήση του β' ενικού ρηματικού προσώπου, με το οποίο άμεσα απευθύνεται στους ηλικιωμένους.

Πληροφοριακό ύφος: Οι ηλικιωμένοι πρέπει να προσπαθούν να διατηρούν το μυαλό τους ενεργό μέσα από το διάβασμα, το γράψιμο, τις συζητήσεις, τη διαρκή επίλυση προβλημάτων.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Χαρακτηρισμός του ζητιάνου:

- Εγώ θα σου δώσω το σερνικοβότανο, είπεν αδράζοντας την ευκαιρία ο Τζιριτόκωστας. Πιέτο, και το πρώτο που θα πιάσης θα είνε σερνικό.

-Να είχαμε ένα νεφρό, είπεν ο οΤζιριτόκωστας αργά και σοβαρά κοιτάζοντας πάντοτε στον στάβλο. Εγώ ημπορούσα να σου πω τι παιδί έχεις μέσα στην κοιλιά σου.

Ο ζητιάνος είναι ένας τυχοδιώκτης, αξιοποιεί με ευφυή, αλλά αδίστακτο τρόπο, κάθε ευκαιρία που του δίνεται για δράση. Εκμεταλλεύεται, λοιπόν, την απουσία του άντρα της Κρουστάλλως (του Μαγουλά) από το σπίτι, για να την πείσει να σφάξει το αρνί που είδε (κοιτάζοντας πάντα προς τον στάβλο) να βρίσκεται δεμένο έξω από το σπίτι (του σπιτιού θρεφτάρι). Είναι φανερό ότι βασίζεται στην αφέλεια των γυναικών, της Κρουστάλλως και της μάνας της, στη συναισθηματική φόρτιση και επιθυμία της πρώτης να γεννήσει αγόρι, σύμφωνα με τις αντιλήψεις της εποχής, για να γευτεί το αρνί εξασφαλίζοντας ένα πλούσιο και ανέλπιστο γεύμα.

Χαρακτηρισμός της Κρουστάλλως:

Αμ' ετούτο; Είπε δείχνοντας την κοιλιά της με αποστροφή. Αν είνε και τούτο θηλυκό;

-Νεφρό αρνίσιο... ένα νεφρό αρνίσιο! Εψιθύρισε κοιτάζοντας τη μάνα της, σαν να ήθελε να την συμβουλευθή πώς ημπορούσαν να εύρουν ένα νεφρό αρνίσιο.

Η Κρουστάλλω, επηρεασμένη από τις στερεοτυπικές αντιλήψεις της εποχής της για την υπεροχή του άνδρα και την ανάγκη να γεννιούνται αγόρια για την επιβεβαίωση της οικογενειακής ευτυχίας, ανησυχεί για το φύλο του παιδιού που κυοφορεί. Είναι

συναισθηματικά πιεσμένη από την επιθυμία της να γεννήσει αγόρι, σε βαθμό που δεν δείχνει αγάπη για το αγέννητο παιδί της, αλλά αποστροφή, επειδή φοβάται μήπως είναι κορίτσι. Αυτή η έντονη επιθυμία της την καθιστά ευάλωτη, αφελή και ευκολόπιστη, καθώς πείθεται από τον ζητιάνο πως μπορεί να μαντέψει το φύλο του παιδιού της και να την βγάλει από την αγωνία.